

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa R. U.

przeciwko S. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., C. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. i [...] Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej [...] Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej z siedzibą w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej rozstrzygnięcia oddalającego apelację S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. oraz C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.,

2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części,

3) pozostawia koszty postępowania kasacyjnego do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 21 stycznia 2020 r. po rozpoznaniu sprawy z powództwa R. U. przeciwko S. sp. z o.o., C. sp. z o.o., (...) SA o zapłatę na skutek apelacji Pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 29 marca 2018 r. sygn. akt XVIII C (...) oddalił apelację, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie.

Powód R. U. wniósł o zasądzenie solidarnie od Pozwanych S. sp. z o.o. i C. sp. z o.o. oraz *in solidum* z Pozwaną (...) SA należności z tytułu odszkodowania, z tytułu bieżącej renty, z tytułu skapitalizowanej renty zaległej i z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę. Nadto wniósł o ustalenie, że Pozwani ponoszą odpowiedzialność za dalsze mogące powstać w przyszłości skutki wypadku z 15 lipca 2010 r. i o zasądzenie od Pozwanych solidarnie na rzecz Powoda kosztów postępowania.

Każda z Pozwanych wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od Powoda kosztów postępowania. Wyrokiem wstępnym z dnia 15 lipca 2015 r., w sprawie o sygn. akt XVIII C (...), Sąd Okręgowy w P. orzekł, że uznaje roszczenie powoda R. U. za usprawiedliwione co do zasady. Na skutek apelacji Pozwanych, Sąd Apelacyjny w (...) wyrok ten uchylił i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. Sąd odwoławczy uznał zaskarżone orzeczenie za przedwczesne, wobec nieustalenia okoliczności kluczowych do przyjęcia po stronie Pozwanych odpowiedzialności odszkodowawczej za zaistniałe zdarzenie, tj. przebiegu zdarzenia po zatrzymaniu przez Powoda samochodu na placu budowy, ani okoliczności wjazdu na teren budowy.

Skarżące S. sp. z o.o. i C. sp. z o.o. złożyły apelację łączną zarzucając naruszenie art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. poprzez przyjęcie odpowiedzialności tych Pozwanych mimo braku adekwatnego związku przyczynowego między ruchem ich przedsiębiorstw a zdarzeniem powodującym szkodę, niewłaściwe zastosowanie art. 361 § 1 k.c. polegające na uznaniu, że wpadnięcie powoda do wykopu pozostaje w związku z kolizją drogową, niewłaściwe zastosowanie art. 435 § 1 k.c. poprzez zaniechanie wyłączenia odpowiedzialności Pozwanych, pomimo że wyłączną winę za powstanie szkody ponosi Powód, błędną wykładnię art. 435 k.c. w zw. z art. 429 k.c. poprzez uznanie,

że przedsiębiorstwo nie może powoływać się na zawinione zachowanie osób trzecich, którym powierzyło wykonanie czynności, naruszenie art. 386 § 6 k.p.c. poprzez niezastosowanie się do oceny prawnej i wskazań co do dalszego postępowania, poczynionych przez Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 24 maja 2016 r., naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, naruszenie art. 277 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Wskazując na te zarzuty, skarżące wniosły o jego zmianę w całości i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od Powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje. Ewentualnie wniosły o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd pierwszej instancji.

Pozwana (...) SA zarzuciła naruszenie art. 386 § 6 k.p.c. wskutek niewypełnienia wytycznych Sądu Apelacyjnego zawartych w wyroku z dnia 24 maja 2016 r., naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego, naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. poprzez samodzielne poczynienie ustaleń faktycznych w części wymagającej wiadomości specjalnych, naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i 286 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie ustnej opinii uzupełniającej biegłego, naruszenie art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z łącznej opinii biegłych, naruszenie art. 231 k.p.c., poprzez nieustalenie na podstawie innych ustalonych faktów, że powód zasnął w trakcie prowadzenia pojazdu lub w inny sposób nie zachował należytej ostrożności, naruszenia art. 224 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, naruszenie art. 435 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że szkoda powstała wskutek ruchu przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody i nie zaszła żadna z przesłanek egzoneracyjnych wymienionych w tym przepisie, naruszenie art. 361 § 1 k.c. poprzez przyjęcie odpowiedzialności Pozwanych mimo braku przesłanki związku przyczynowego pomiędzy ich działalnością a zdarzeniem powodującym szkodę.

Skarżąca ta wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje. Ewentualnie wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd pierwszej instancji.

Powód - w odpowiedziach na apelacje Pozwanych - wniósł o ich oddalenie i zasądzenie od Pozwanych solidarnie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, że obie apelacje nie zasługiwały na uwzględnienie. Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, przyjmując je za własne, albowiem ustaleń tych Sąd Okręgowy dokonał bez obraży art. 233 § 1 k.p.c. - w oparciu o wszechstronnie przeanalizowany, oceniony zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego materiał dowodowy.

Skargę kasacyjną od wydanego orzeczenia złożyła Pozwana (...) Towarzystwo Ubezpieczeń SA, zaskarżając wyrok w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które to miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 386 § 6 k.p.c., art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 391 §1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., 217 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. w zw. z art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 04.07.2019 roku o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. oraz 286 § 1 k.p.c., art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c., art. 435 § 1 k.c., art. 415 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c.

Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu, ewentualnie, w przypadku uznania przez Sąd Najwyższy, że nie doszło w niniejszej sprawie do naruszenia przepisów postępowania, ale uzasadniona jest podstawa naruszenia prawa materialnego, wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i orzeczenie przez Sąd Najwyższy, co do istoty sprawy poprzez oddalenie

powództwa w całości oraz zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej.

Powód R. U. wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej Pozwanej (...) SA do rozpoznania, a w razie jej przyjęcia, o oddalenie skargi kasacyjnej w całości i o zasądzenie od Pozwanej (...) SA na rzecz Powoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest w polskiej procedurze cywilnej ukształtowana jako środek zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym (szczególnym). Rozpoznanie skargi musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego. Obok interesu indywidualnego powinna mieć swoje źródło w interesie publicznym. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem przed organem sądowym trzeciej instancji (odwoławczym od orzeczeń wydanych przez sądy dwóch instancji w sprawie indywidualnej skarżącego). To zaś determinuje zakres dopuszczalności skargi kasacyjnej, charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, a także - co pierwszorzędne na etapie rozstrzygania w ramach tzw. przedsądu - wymagania stawiane treści skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w następujących przypadkach: jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W ramach oceny wniosku o skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy ogranicza się wyłącznie do wskazanych w skardze okoliczności uzasadniających jej przyjęcie. Na tym etapie nie podlegają ocenie Sądu Najwyższego podstawy kasacyjne ani ich uzasadnienie.

Wykazanie co najmniej jednej z przesłanek skargi kasacyjnej, jej prawidłowe, wyczerpujące i zgodne z utrwalonymi w judykaturze standardami uzasadnienie spoczywa na skarżącym, który w zależności od występującej w jego ocenie

przesłanki oraz treści przepisów i wskazywanych problemów, powinien przedstawić wywód odpowiadający wymaganiom stawianym profesjonalnemu pełnomocnikowi.

W przypadku wskazanej przez Skarżącą w niniejszej sprawie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wypada przypomnieć, że w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność ma miejsce wówczas, gdy wykazane zostaną łatwo dostrzegalne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy uchybienia przepisom prawa dokonane przez Sąd *ad quem* w orzeczeniu. Według utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa albo wydane zostało w wyniku dostrzegalnej w sposób pewny i niewątpliwy bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 lutego 2012 r., sygn. akt V CSK 225/11, 13 kwietnia 2016 r., sygn. akt V CSK 622/15, niepublikowane). Okoliczności te powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., sygn. akt II CZ 89/2005, z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt V CSK 2004/06, i z 24 lutego 2006 r., sygn. akt IV CSK 8/06, niepublikowane). Oznacza to, że wskazanie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, dostrzegalnej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa.

Skarżący przedstawiając powyższe powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. *inter alia* postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie zawierała wystarczająco umotywowanego wniosku o przyjęcie do rozpoznania, a tym samym uzasadnienie wniosku nie czyni zadość powyższym wymaganiom. Wywód Skarżącej stanowiący,

jakkolwiek stanowi wyodrębnioną całość, to jednak ogranicza się do prezentacji zarzutów stanowiących jej subiektywne stanowisko (ocenę). Takie ujęcie nie spełnia przypominanych powyżej wymagań odnoszących się do uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W uzasadnieniu orzeczenia Sądu Apelacyjnego wskazano, że Sąd poczynił wystarczające ustalenia faktyczne na miarę zaoferowanego przez strony materiału dowodowego, wypełniając w tym zakresie wytyczne. Skarżąca nie wskazuje jakie wytyczne, w jakim zakresie nie zostały wykonane przez Sąd Okręgowy i czego nie zauważył Sąd Apelacyjny wydając orzeczenie z 21 stycznia 2020 r. Wytyczne (k. 1041-1042) dotyczyły konieczności przesłuchania powoda na okoliczność wjechania przez niego na teren budowy i zdarzeń bezpośrednio poprzedzających moment upadku do wykopu, następnie dokonania konfrontacji z wnioskami sporządzonej opinii oraz zeznaniami świadków, dokonania ustaleń dotyczących czy na skutek samego wyjścia z samochodu poszkodowany mógł wpaść do wykopu oraz rozważenie kwestii związanych z usytuowaniem przyzmy piachu. Powód był słuchany ponownie (tom VI k. 1170 - transkrypcja k. 1174-1179, 1185-1187). Wszystkie wskazane wyżej okoliczności w zakresie ustalonego stanu faktycznego i podstaw do jego ustalenia znalazły swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego, a Sąd odwoławczy przyjął je za własne. Ponadto Skarżąca nie podaje jaki zakres postępowania dowodowego nie został przeprowadzony przez Sąd II instancji, a czego domagała się Skarżąca. Nie wskazała również jakie ustalenia faktyczne poczynił Sąd samodzielnie, a nie powinien z uwagi na konieczność zasięgnięcia wiedzy specjalistycznej. Sugestie, czego dotyczyły nieprawidłowości, znajdują się w części III skargi kasacyjnej, czyli w części uzasadniającej podstawy kasacyjne. Z kolei zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego są lakoniczne również tym samym nie spełniając kryteriów należytego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zaskarżenie skargą kasacyjną orzeczenia Sądu *ad quem* jest dopuszczalne jedynie w zakresie rozstrzygnięcia odnoszącego się do Skarżącej, a w konsekwencji skarga w części oddalającej apelacje innych stron podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z § 2 k.p.c. jako niedopuszczalna.

W pozostałym zakresie, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.